

PROF.DR. HÜSEYİN AYAN

Dr. Gönül AYAN*

Atatürk Üniversitesi -Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencisi olarak Hüseyin Ayan'ı 1963 yılında tanıdım. Birinci sınıfta Osmanlıca derslerimize geliyordu. İkinci sınıfta da Merhum Ahmet Türek Hoca'nın yurtdışına gitmesi üzerine 4. sömestrede Farsça derslerini okuttu. Daha sonraki dönemlerde de, özellikle, Nesimi ve şiirlerini Eski Türk Edebiyatı derslerinde kendinden geçercesine öğrencilerine aktarma heyecan ve zevkini Hüseyin Ayan'da gördüm. Üniversitede dört yıllık eğitim ve öğretim süresince Hüseyin Ayan ile hemen hemen hiç görüşme imkanım olmamıştı. Onu sadece bazı ders saatlerinde öğretim elemanı olarak bilirdim. Ne asistanlığı, ne kariyeri o zamanlar için öğrencilerin bileceği şeyler değildi.. Fakat sınıf arkadaşlarımızdan çoğunluğu onu bir ağabey olarak bilir, odasına girip çıkarken çevreye hava atarlardı. Hele bir evli arkadaşımız vardı ki yakası kürklü paltosunu Hüseyin Ayan'ın odasında saklamağa itina gösterirdi. Hüseyin Ayan da kapıdan odasına giren kim olursa olsun asla oturarak karşılamazdı. Kendisi sigara kullanmadığı halde yanında kibrit ve çakmak bulundururdu. Bu özelliğini fakülteden mezun olduğum zaman sigara kullanan bazı arkadaşların sigaralarını yaktığı zaman görmüştüm. Hüseyin Beyin bu davranışları hiç de hoşuma gitmezdi.

Kars Alpaslan Lisesinde edebiyat öğretmenliğimin son senesinde Hüseyin Ayan isimli hocanın beni ziyarete geldiğini söylediklerinde görüşememiştik, ama gurur duymuştum. 1971 yılında Erzurum İnşaat Teknisyen okuluna tayinim yapılmıştı. Ailemin yanına gelip düzenimi kurmuştum. Kasım aylarında hoca ziyaretime geldi. Bu ziyaretler sonra sıklaştı. Bana evlenme teklifi yapınca "hayır" dedim. Ama düşünmeden de yapamadım. Ben babamı anne karnındayken kaybetmiştim. Baba özlemi olmalı ki yaşitlarımla evlilik düşünmüyordum. Hüseyin Ayan;"Hayırda hayır vardır." tekerlemesiyle ısrarcı oldu. Kısa bir müddet sonra ailemin uygun bulmamasına rağmen teklifi kabul edip 25 Aralık 1971 yılında evlendik. Onun bu ikinci evliliği idi. Kendisiyle nasıl, niçin, neden... gibi konular üzerinde durmamıştık. Kısıtlı imkanlar içerisinde evimizi kurduk.. Kızımız Aslı doğduğunda kaloriferli evimizde buzdolabımız yoktu. Sütü balkonda saklamak mecburiyetinde kalıyorduk. Ama birkaç ay sonra lojmanlarda ilk mavi Renault arabamız oldu.

* Selçuk Üniv., Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü Öğrt. Üyesi.

Hüseyin Ayan ile evlendikten sonra onun, o güne kadar olan hayat mücadelesini büyük şaşkınlıkla öğrenmeğe çalıştım. Bizler hakim milletin hakim unsurları olarak dünyaya gelmiş, Cumhuriyet gençliği olarak yetişmiş, ama sahip olduğumuz nimetlerin farkına varmamıştık. Maddi sıkıntılara rağmen vatansızlığın acısını çekmemiştik. Hüseyin Ayan'ın gençliği Türklük mücadelesi ile geçmişti. Türkiye'de olmak ve yaşamak onun için ulaşılmazı ulaşılır kılan bir mucize idi. Öyle ki Şumnu'da eğitim ve öğretim gördüğü zamanlarda Sofya'da bulunan elçilik binasının gönderinde asılı Türk bayrağını görmek için sık sık, yaya 12 saat çeken yolculuk yaptığını büyük bir zevkle, zaman zaman, söz konusu ederdi. Bu bayrak özlemi bütün yurtdışı seyahatlerimizde söz konusu olur, muhakkak seyahat çantasının uygun b.ır gözüne Türk Bayrağı büyük bir özenle yerleştirilir. Hüseyin Ayan'ın Türklük sevdası, ailemizin ekonomik bütçesini de hayli sarsmıştır. Öyle ki birikimlerimizde “Ben Türkiye’de gavur parasını kullanmam.”direnci ile devalüasyonlarda dövize yönelmemizi istememiştir. Türk parasındaki birikimlerimiz devalüasyon dönemlerinde hayli küçülmüştür. Bundan dolayı da bütün göçmenlerde görülen toprağa sahip olma tutkusu geç gerçekleşmiştir. Zira Türkiye’de ev sahibi olmak yurtdışından anavatana göç eden Türklerin %99 unda görülen bir tutkudur.

Hüseyin Ayan hiç “ben” dememiş, hep “başkaları” demiştir. Bütün görevlere başkalarını layık görmüş bilgi ve birikimini o yönde harcamıştır. Onun, bütün öğrencileri akademisyen olmalıdır. Lisansta bütün öğrencilerini kariyer hedeflemesine yönlendirmek ister. Her üniversite öğrencisi asistan olmağa layık olduğu gibi, her asistan da profesör olmalıdır. İdari kadrolar arkadan gelir. Dekanlık, rektörlük gibi.... Bundan dolayı da yerinde sayanlara çok sinirlenir. Kısacası Hüseyin Ayan, çare tüketen değil, çare üretendir. Asla kariyer merdivenlerini çekip yanına koymayı düşünmemiştir.

Hüseyin Ayan, görevine son derece bağlıdır. Ders saatlerine azami riayet eden, öğrencilerin devamı hususunda çok titiz davranan, sınav evraklarını okuyup değerlendirmekten sonsuz zevk alan, masasının üstündeki daktilosunun tıkrıtlarıyla bütünleşen, kapısından giren kim olursa olsun centilmenliğini sergilemekten asla taviz vermeyen, fakat kendisinden sonra gelen öğrenciyi sınıfa sokmayan 82 yıllık kimliğini Atatürk Üniversitesi’nden Fırat Üniversitesi’ne, Fırat Üniversitesi’nden Selçuk Üniversitesi’ne, Selçuk Üniversitesi’nden Süleyman Demirel Üniversitesi’ne, emekliliğinden sonra da tekrar Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi’ne taşımıştır.

Hüseyin Ayan parasının hesabını bilmediği gibi maaş miktarını da bilmez. Zira cebinde olanı dağıtmak onun için sıradan bir iştir. Sanki bir hazinedeymiş gibi hareket eder. Onun bu kimliği ortaya çıkınca bütçe hesapları yavaş yavaş bana devredildi. Çünkü ayın sonunu getirmekte zorluklara

düşüyorduk. Öyle ki bozuğu olmadığını öne sürerek bal satıcısı Konyalı öğrenciye 5 lira yerine 50 lira vermesi, ay sonuna kadar elimizde bulunan cüzi bir miktar lirayı kendisinden borç isteyen öğrenci veya müstahdeme vermesi bu şahısları ondan uzaklaştırıp daha sonraları borçlarını vermemek için gözden kaçmalarına veya düşman kesilmelerine sebep oluyordu. Nitekim Konyalı öğrenci, 1985 te Konya'ya geldiğimizde kendisini öğretim görevlisi olarak bulduk. Fakat bize uzun süre yaklaşmadığı gibi selam da vermedi. Ancak alacağımızı unutmuş görünüp ona dostlukla yaklaşınca iş kolaylaştı. Hele burslarına kefillik yaptığı öğrenciler, borçlarını ödemeyip Hüseyin Ayan'a yıkmak isteyince garibin iyice zoruna gitti. Nihayet düştüğümüz sıkıntılı durumlar, onu cebinde para taşımamağa yöneltti. Kredi kartları imdada yetiştiyse de uzun süre bunlara da pek fazla itibar etmedi.

Hüseyin Ayan iyi bir akademisyen, şefkatli bir baba olmasına rağmen bazı konularda asla taviz vermemiştir. Mesai saatlerine riayet etmemek, onun geç kalmasına sebep olmak veya mesai saatlerinde alışverişe çıkmak onu öfkeliendiren konulardır. Emekli olduğu hâlde hâlâ bu gibi konularda beni ikaz etmekten vazgeçmez. Mesaiye gösterdiği özen devlet malını vakıf olarak kabul etmesidir. Vakıf malına el sürmediği gibi, mesaiyi de vakıf malı kabul etmesi, onun ibadet zamanlarını mesai çerçevesi dışında yapmasını gerektirmiştir. Öyle ki İlahiyat Fakültesi Dekanlığı dönemlerinde “Bu ne biçim dekan! Namaz kılmıyor!” gibi söylentilerin çıkmasına sebep oldu. Diğer taraftan rahmetli annem bile hâl ve hareketleriyle tam bir müslüman gördüğü damadını; “Hüseyin Bey namaz kılmıyor mu?” sorusuyla sınava tabi tutmuştu. Çünkü onun ibadeti kimsenin dikkatini çekmeyecek bir düzen içerisindeydi.

Hüseyin Ayan ile çalışırken bilmedikleriniz, okuyamadıklarınız karşısında sizi perişan etmesine hazırlıklı bulunmanız gerekir. Her zaman, herkese aynı titizliği göstermez. Sabırlı olduğu zamanlar da olur. Hüseyin Ayan yanınızdayken lügata ihtiyaç hissetmezsiniz. Bu benim için çok büyük avantaj olmuştur. Eski Türk Edebiyatı çalışanları için Hüseyin Ayan büyük bir nimettir. Her konuda bilgisi vardır. Bilinmeyenleri bilir ve yardımcı olmaktan öte problemi çözer. Derslerde ağzından bal akar. Metin şerhlerinde; ayet ve hadislerle konuyu, metni bütünleştirmesi, batıdan doğuya kadar tarihi düşünce silsilesi içerisine oturtması öğrencileri mest eder. Hangi çeşit yazı olursa olsun, noktalı noktasız rahatlıkla okur. Metin tamirinde, okunamayanları, silinmişleri okuyarak tamamlar. Fakat bu kadar birikim, özellikle metin şerhi, yayınladığı eserlerinde görülmemektedir. Nesimi Divanı yayınında yazılanların dışında, bir o kadardan ziyade bilgi kafasında vardır. Osmanlı dönemi medrese alimlerinde görülen büyük birikimi Hüseyin Ayan'ın derslerini takip edenler kavrayabilirler.

Hüseyin Ayan üzüntüsünü dışarıya aksettirmez. Fakat, vatan- millet konusundaki meselelerde onun heyecanının, düşüncelerinin önünde durmak mümkün değildir. Türk dünyasını, coğrafyasını dilleriyle, tarihleriyle, kültürleriyle inceden inceye bilir. Türk Dünyasını Hüseyin Ayan ile dolaşırken rehber ihtiyacı duymazsınız.

Hüseyin Ayan'ı halim-selim olarak tanıyanların benim katılığım veya ciddiyetim karşısında bazı dedikodular çıkardıklarını da biliyorum. Merhum Yard. Doç. Dr. Bekir Öztürk bana bir gün; "Hocahanım Hüseyin Bey'in size karşı bu derece katı ve sert olduğunu bilmiyordum. Tamamen aksini işitmiştim." dediğinde çok üzülmişim. Bunun üzerine, üzüntümü merhum Şirin kızımınla paylaştığımda yavrum; "Anne bırak, gerçeği Allah biliyor." diye tesellide bulunmuştu.

Zaman zaman çıkan sıkıntılara rağmen evlilik birliğini ve beraberliğini korumağa çalıştık. Aslı, Şirin, Mustafa isimli çocuklarımızı aramıza hiç sokmadık. Çocuklarımız karşısında da, karşımızda olanlar karşısında da yekvücut olduk. 37 yıllık evliliği ben 65 yaşında, Hüseyin Ayan 82 yaşında 38. yıla devretmek üzereyiz.